

Поглед към новата критериална система на НАОА за осигуряване на качеството на висшето образование

Доц. д-р Станка Хаджиколева

Съдържание

- Стандарт ESG
- Нова критериална система на НАОА
- Критерии за програмна акредитация на професионално направление
- Заключение

Стандарт ESG

- Необходимост от съизмеримост на качеството на висшето образование в европейското образователно пространство;
- Стандарт ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area);
 - Създаден 2005 г.;
 - Приет от министрите, отговарящи за висшето образование в ЕС;
 - Последна актуализация от 2015 г.
- Регистър EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education).

Нова критериална система на НАОА

- Приета от НАОА на 20.10.2016 г.;
- Базирана на стандарт ESG;
- Съдържа:
 - Критерии за институционална акредитация;
 - Критерии за оценяване на проекти за откриване и преобразуване на Висши училища (ВУ);
 - Критерии за оценяване на проекти за откриване и преобразуване на основно звено (ОЗ) или на филиал на ВУ;
 - **Критерии за програмна акредитация на професионално направление/специалност от регулираните професии;**
 - Критерии за програмна акредитация на докторски програми;
 - Критерии за оценяване на проекти за откриване на професионално направление/специалност от регулираните професии;
 - Критерии за следакредитационно наблюдение и контрол върху прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав на висшите училища.
- Влиза в сила от 1.01.2017 г.

Структура на методиката за програмна акредитация на професионално направление

- **стандарти** - изисквания, които трябва да се прилагат и спазват, въз основа на договорена и възприета практика за осигуряване на качеството на висшето образование;
- **насоки** - осигуряват обяснения във връзка с прилагането на стандартите;
- **критерии**;
- **съдържание на критериите**;
- **доказателства**.

Стандарти на методиката за програмна акредитация на професионално направление

1. Политика за осигуряване на качеството;
2. Разработване и одобряване на програмите;
3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите;
4. Прием, развитие, признаване и сертифициране на студентите;
5. Преподавателски състав;
6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите;
7. Управление на информацията;
8. Информация за обществеността;
9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите;
10. Циклично външно осигуряване на качеството.

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството

- 1.1. При извършване на обучение в професионално направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.
 - *Цялостната дейност на професионалното направление е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата им.*
- 1.2. Управление на качеството на образованието.
 - *Проведени обучения и семинари за обмен на опит за осигуряване на качеството на учебния процес в професионалното направление.*
 - *Прилагат се правилата на етичен кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация.*
 - *Приети и оповестени правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.*

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

- 2.1. ВУ извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни.
 - *Функциониране на специализирана факултетна комисия за оценяване, актуализиране и одобряване на програмите за обучение по специалности в съответните професионални направления (Комисия по учебни дейности към ФС).*
 - *Провеждане на проучвания и отчитане на мнението на работодателите за компетенциите на обучаемите; съвместимост с учебни програми на други ВУ; авторите на учебни програми се консултират с представители на икономиката, студенти, завършили специалисти и др. в процеса на предлагане, изработване и актуализиране на програмите.*
 - *Процедурни методи и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дипломни и дисертационни работи.*

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите

- 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление.
 - *Изградена организация за включване на студентите в практически занимания (учебни практики и стажове); документираны мнения на студенти и работодатели.*
 - *Използване на ясни, съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на студентите.*
 - *Ефективността на процесите, свързани с качеството на образователния процес се гарантира чрез текущ мониторинг и периодичен анализ (затруднения, постижения, дефицити). В мониторинга и анализа участват и студенти, партньорски организации, експерти, потребители на кадри.*
 - *Правила за съставяне на комисия за разглеждане на жалби от студенти.*

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и сертифициране на студентите

- 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и сертифициране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.
 - *Съществуват практики за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование, както в цялата страна, така и в европейската общност.*
 - *Утвърдени правила за академично признаване на периоди на обучение и практики в чужбина.*
 - *Създадена административна система за регистриране и реализация на завършилите студенти и докторанти.*

Стандарт 5. Преподавателски състав

- 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление.
 - *Действаща система за насърчаване на академичната мобилност в рамките на европейските програми и двустранното сътрудничество.*
 - *План за развитие на академичния състав.*
- 5.2. Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.
 - *Публикационна дейност на преподавателите по проблематиката на професионалното направление в национални и чуждестранни реферирани научни издания и такива с импакт фактор или импакт ранг.*
 - *Организиран извънаудиторни дейности и периодични публични събития за популяризиране на изследователската активност и научната продукция на преподавателите.*

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

- 6.1. Има осигурена и непрекъсно развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова.
 - *Осигурена аудиторна и лабораторна площ, компютърни зали със специализирано оборудване, библиотечен фонд и др.*
 - *Създадена среда и наличие на информационни продукти за дистанционно обучение.*

Стандарт 7. Управление на информацията

- 7.1. Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите.
 - *Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна:*
 - *профилът на студентите;*
 - *развитието, успеха на студентите и процента на отпадналите;*
 - *студентското удовлетворение от програмите;*
 - *учебните ресурси и наличната подкрепа за студентите;*
 - *кариерното развитие на завършилите;*
 - *информация за оценката на потребителите за подготовката на завършилите специалността.*
 - *Съществува функционираща система за връзка с алумни.*

Стандарт 8. Информация за обществеността

- 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление.
 - *Съществува система за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната, научноизследователската и художественотворческа дейност на професионалното направление.*
 - *Налична информация за „жизнения“ цикъл на обучението на студентите.*
 - *Периодично се обявяват условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация, които предлага професионалното направление.*

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

- 9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление.
 - *Съществува система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес.*
 - *Мониторинг на успеваемостта на студентите и предприети дейности за повишаването ѝ. Анализ на успеваемостта на студентите в процеса на тяхното обучение.*

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството

- 10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление.
 - *За професионалното направление регулярно се осъществяват процеси на самооценки и външни одити от агенции, признати на национално и международно ниво и се изпълняват направените препоръки.*
 - *В състава на комисиите за семестриални и държавни изпити се канят преподаватели от други висши училища и потребители, с цел обратна информация за постиженията на студентите.*
 - *Конкретни резултати, свързани с усъвършенстване на дейността на професионалното направление след САНК.*

Заключение

- Новата критериална система на НАОА поставя нови, по-високи стандарти за качеството на висшето образование.
- Новите изисквания ще повлияят благотворно на ВУ в много насоки:
 - адаптиране на обучението към нуждите на бизнеса;
 - повишаване на качеството на обучението;
 - публичност и прозрачност;
 - по-добър имидж и реклама;
 - „отвореност“ на обучението към чужди висши училища в ЕС, и др.